

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdlila a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobce: V. F.**, zastoupen JUDr. Ludvíkem Hynkem, advokátem, se sídlem Václavské nám. 17, Praha 1, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. 1. 2004, č. j. 6 Az 75/2003 - 21,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovenému advokátu JUDr. Ludvíku Hynkovi, se sídlem Václavské nám. 17, Praha 1, **se** odměna za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 26. 11. 2002, č. j. OAM - 679/AŘ - 2002, byl žalobci (dále jen „stěžovatel“) zamítnut rozklad a potvrzeno rozhodnutí ze dne 17. 11. 2001, č. j. OAM - 3623/VL - 11 - C10 - 2001, kterým byl jeho návrh na zahájení řízení o udělení azylu zamítnut jako zjevně nedůvodný podle § 16 odst. 1 písm. e) č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný své rozhodnutí odůvodnil tím, že stěžovatel vstoupil na území České republiky 23. 1. 2000, přičemž přicestoval vlakem z Polska, kde vlak stavěl na hraničních přechodech. Tam byli cestující kontrolováni polskými orgány a stěžovateli tak nic nebránilo v tom, aby o azyl požádal již v této zemi. Žalovaný tak na základě

stěžovatelových výpovědí shledal naplnění podmínek § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu a jeho návrh na zahájení řízení (dále jen „žádost o azyl“) zamítl jako zjevně nedůvodný. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel v zákonné lhůtě žalobu k Městskému soudu v Praze, v níž zejména namítal, že rozhodnutí žalovaného nebylo podepsáno oprávněnou osobou, a dále napadal správnost výkladu výše uvedeného ustanovení zákona o azylu a jeho aplikaci na svůj případ. Stěžovatel rovněž v žalobě uvádí, že napadené rozhodnutí považuje za nepřezkoumatelné pro nedostatek odůvodnění a nedostatek důvodů.

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 12. 1. 2004, č. j. 6 Az 75/2003 - 21, byla žaloba stěžovatele zamítnuta. V odůvodnění městský soud uvedl, že skutková zjištění, z nichž vycházelo rozhodnutí žalovaného, byla dostatečná a závěry vyjádřené v napadeném rozhodnutí jsou v souladu se zákonem. K výkladu § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu soud uvedl, že pojem „projíždí“ určitou zemí je třeba v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu vykládat restriktivně. Při kontrolách na polských hraničních přechodech a na zastávkách v Polsku měl stěžovatel reálnou možnost o azyl požádat, ale neučinil tak. Skutečnost, že o této možnosti nevěděl, na posouzení této otázky dle názoru městského soudu nemá vliv.

Včas podanou kasační stížností se stěžovatel domáhá zrušení rozsudku městského soudu, zároveň požaduje veřejné projednání věci a ustanovení tlumočnicka do ruského jazyka. Dále uvádí, že žalovaný při svém rozhodování porušil § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, v platném znění (dále jen „správní řád“), a to tím způsobem, že nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si neopatřil potřebné podklady pro rozhodnutí, které tudíž nevycházelo ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Stěžovatel dále konstatuje, že rozhodnutí žalovaného nevyplývá ze zjištěných podkladů. Je toho názoru, že mu měl být udělen humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu. Dovolává se čl. 3 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách, podle kterého nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestu. V této souvislosti poukazuje na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (věc C. V. z roku 1991 a věc V. z roku 1991). V kasační stížnosti dále poukazuje na metodiku Vysokého komisaře pro uprchlíky, podle níž i skutečnost, že někdo nebyl podroben pronásledování, může v kombinaci s obecným ovzduším nejistoty v zemi původu vést k závěru, že byl žadatel v zemi původu pronásledován. Dále stěžovatel napadl aplikaci § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu ve znění účinném do 31. 1. 2002 na svůj případ, protože on sám Polskem pouze projížděl a tudíž tento stát pro něho nebyl třetí bezpečnou zemí. Zároveň požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření k obsahu kasační stížnosti popírá její oprávněnost, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu, tak i rozsudek městského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy a plně odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele učiněné ve správním řízení. Z výše uvedených důvodů navrhuje žalovaný zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání jejího odkladného účinku pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), a je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105

odst. 2 s. ř. s.). Z obsahu podání lze dovodit, že stěžovatel namítá kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s., kasační stížnost je tedy přípustná, s výjimkou níže uvedenou.

K žádosti stěžovatele, kterou se domáhá, aby bylo ve věci nařízeno jednání, Nejvyšší správní soud uvádí, že podle ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s. o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání. Považuje-li to za vhodné nebo provádí-li dokazování, nařídí k projednání kasační stížnosti jednání. Podle názoru zdejšího soudu předložený správní i soudní spis obsahuje dostatek podkladů rozhodnutí, aniž by bylo potřebné nařizovat ústní jednání.

Nejvyšší správní soud po zjištění, že kasační stížnost je podána včas a že je přípustná, přezkoumal napadený rozsudek vázán rozsahem i důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelovo tvrzení, že městský soud nesprávně posoudil právní otázky související s podmínkami použití § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu, lze podřadit pod důvod kasační stížnosti obsažený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., který spočívá v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky může přitom spočívat v aplikaci nesprávného ustanovení právního předpisu na daný skutkový stav nebo sice v aplikaci správného ustanovení právního předpisu, avšak nesprávně interpretovaného.

Podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu (ve znění účinném do 31. 1. 2002) bude žádost o azyl zamítnuta jako zjevně nedůvodná, pokud cizinec přichází ze státu, který Česká republika považuje za třetí bezpečnou zemi nebo bezpečnou zemi původu, nebude-li prokázáno, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. Podle § 2 odst. 2 téhož zákona se bezpečnou třetí zemí rozumí stát jiný než stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, ve kterém cizinec pobýval před vstupem na území a do kterého se může tento cizinec vrátit a požádat o udělení postavení uprchlíka podle mezinárodní smlouvy, aniž by byl vystaven pronásledování, mučení, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu. Stát není bezpečnou třetí zemí, pokud: na něj lze vztáhnout překážky vycestování podle § 91 (písm. a/) nebo cizinec jeho územím pouze projížděl (písm. b/).

Nejvyšší správní soud přezkoumal závěry městského soudu ohledně posouzení skutečnosti, zda byl ve stěžovatelově případě správně aplikován § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu a jeho pochybení neshledal. Pojem „projíždí“ příslušnou zemí ve smyslu ustanovení § 2 odst. 2 písm. b) zákona o azylu, v původním znění, je totiž nutno vykládat zúženě, a to z důvodu podstaty a smyslu celého azylového řízení, do značné míry založeného na principu, že cizinec pronásledovaný za uplatňování politických práv a svobod ve své vlastní zemi má o azyl požádat vždy již v první zemi, v níž má reálnou příležitost tento status obdržet nejdříve a v níž budou garantována jeho základní práva a svobody. Touto zemí je zpravidla tzv. bezpečná třetí země ve smyslu § 2 citovaného zákona. Rozhodujícím kritériem pro posuzování toho, zda cizinec bezpečnou třetí zemí pouze projížděl, je skutečnost, zda v této bezpečné zemi měl reálnou možnost požádat o udělení azylu či nikoliv. Subjektivní právo na azyl je právem na nezbytnou ochranu před pronásledováním v zemích původu, nikoliv však právem vybrat si zemi, v které žadatel o azyl bude chtít toto své právo uplatnit (srov. rozsudek publikovaný pod č. 18/2003 Sb. NSS). Aplikováno na nyní přezkoumávaný případ, je zřejmé, že stěžovatel přišel do styku s představiteli polské státní moci a měl tedy reálnou možnost požádat v této zemi o azyl.

Výroky o neudělení azylu podle § 13 a § 14 a o nevztažení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu učinil žalovaný v rozhodnutí nadbytečně, nicméně tato vada nezpůsobila nezákonnost ani nicotnost napadeného rozhodnutí. Pokud totiž v řízení o udělení azylu vyplyne některá ze skutečností taxativně uvedených v § 16 odst. 1 zákona, pak správní orgán bez dalšího - ale jen ve lhůtě podle odstavce 2 téhož ustanovení - zamítne žádost. Rozhodne tedy konečným způsobem ve věci, aniž by v řízení zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona. Pro rozhodování o udělení azylu z některého z důvodů předvídaných v ustanoveních § 13 a § 14 zákona je však určující závěr o neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Správní orgán rovněž není povinen rozhodnout o překážce vycestování, jestliže žádost o azyl byla zamítnuta podle § 16 zákona o azylu. Pouze v případě udělení či neudělení azylu v režimu § 12, § 13 a § 14 téhož zákona je ve smyslu § 28 obligatorní částí rozhodnutí konstatování, zda se na cizince vztahuje překážka vycestování. Z těchto důvodů nelze přisvědčit stěžovatelským námitkám týkajícím se výkladu pojmu pronásledování, jelikož tímto se soud zcela v souladu se zákonem nezabýval. Nejsou důvodné stěžovatelské námitky spočívající v porušení čl. 3 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách, neboť ve světle obou výše uvedených judikátů Evropského soudu pro lidská práva by v jeho případě musela být splněna podmínka, že vyhoštěním (zde povinností opustit území České republiky) bude vystaven reálnému riziku mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení.

Námitky stěžovatele ohledně porušení jednotlivých ustanovení správního řádu žalovaným v řízení o udělení azylu lze podřadit pod důvody kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Aby však mohla být tato námitka přípustně namítána a aby tak Nejvyšší správní soud mohl přistoupit k posouzení její důvodnosti, musel by stěžovatel namítat nyní tutéž vadu řízení před žalovaným, jakou již namítal v řízení před městským soudem. Pokud by ji namítal nově až nyní v řízení o kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud by se jí podle § 103 odst. 1 písm. b) a § 104 odst. 4 s. ř. s. nemohl zabývat. Předpokladem přípustnosti námitky vůči postupu žalovaného ve správním řízení nyní v řízení o kasační stížnosti je tedy uplatnění takové vady správního řízení již v řízení před Městským soudem v Praze ve formě žalobního bodu. Žalobní body musí podle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. obsahovat jak skutkové, tak i právní důvody, pro které žalobce považuje napadené správní rozhodnutí za nezákonné nebo za nicotné. Námitka procesních pochybení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. není ani v náznaku obsažena v žalobě k Městskému soudu v Praze. Proto ohledně této námitky Nejvyšší správní soud uzavírá, že se opírá o jiný důvod, než který byl uplatněn v řízení před městským soudem, ač v předcházejícím soudním řízení uplatněn být mohl, a Nejvyšší správní soud se jí tak podle § 104 odst. 4 s. ř. s. nemůže zabývat. V této části tedy Nejvyšší správní soud shledává kasační stížnost nepřipustnou.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel, který neměl v tomto řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, a proto bylo rozhodnuto tak, že žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odměna právnímu zástupci stěžovatele, který mu byl ustanoven k jeho žádosti pro řízení o kasační stížnosti usnesením Městského soudu v Praze č. j. 6 Az 75/2003 - 42 ze dne 2. 4. 2004, nebyla přiznána, jelikož Nejvyšší správní soud z obsahu spisu nezjistil žádný úkon právní služby, který by byl právním zástupcem učiněn, a ani sám zástupce přes výzvu soudu provedené úkony nespecifikoval.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. ledna 2006

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu